

Collectieplan Museumpark Orientalis 2022-2023

Inhoud

Inleiding	3
Collectiebeschrijving	4
Collectiebeleid	7
Collectievorming	9
Beheer en behoud	10
Collectieregistratie en –documentatie	16
Gebruik van de collectie	20

Inleiding

Missie

Museumpark Orientalis wil vanuit een brede levensbeschouwelijke invalshoek een ontmoetingsplek zijn voor het versterken van een vreedzame samenleving waarin sprake is van onderling vertrouwen en respect; een podium waar de gelijkwaardigheid tussen mensen en hun cultuur wordt uitgedragen en waar daadwerkelijk een dialoog tot stand komt.

Deze missie wordt gerealiseerd doordat het museum zich zo diep mogelijk verplaatst in de belevingswereld van mensen en hun cultuur. De levensloop van mensen is hierin leidend en beleven staat centraal. Het DNA van het museum wordt gevormd door de drie Abrahamitische godsdiensten die hun oorsprong vonden in het Heilig Land – Jodendom, Christendom en Islam. In het hele park getuigen zij van het ideaal van een vreedzame samenleving. Zij zijn de inspiratiebron, én met een open blik wordt een actieve verbinding gemaakt met andere levensbeschouwingen en religies.

Positionering

Net zoals bij vele andere musea en culturele instellingen heeft Covid-19 flink wat negatieve gevolgen gehad voor Museumpark Orientalis: teruglopende bezoekerscijfers vanwege diverse lockdowns, een dreigend faillissement en een vermindering van fte's. Vanwege verschillende subsidies wist het museum echter te overleven. In 2021 kon het museum gelukkig weer veel stappen de goede richting op zetten. Zo werden onder andere nieuwe krachten geworven, waardoor beheer van het park en de collectie mogelijk zijn.

Collectieplan

Een van deze nieuwe krachten is een Medewerker Collectie. Door haar komst heeft Museumpark Orientalis eindelijk de tijd en mogelijkheden om aan de slag te gaan met haar collectie. In dit plan zal dan ook uiteengezet worden wat er tot oktober 2023, het einde van de aanstelling van de Medewerker Collectie, met de collectie gaat gebeuren. De focus zal hier liggen op het verbeteren van de preventieve conservering en het registreren, digitaliseren en ontsluiten van de collectie.

Collectiebeschrijving

Collectiegeschiedenis

De collectiegeschiedenis van Museumpark Orientalis gaat terug naar het begin van de vorige eeuw. Nadat de priester Arnold Suys, de architect Jan Stuyt en de kunstenaar Piet Gerrits in 1905 op gezamenlijke bedevaart naar het Heilig Land waren geweest, richtten zij in 1911 de Heilig Land Stichting op. Ze waren zo onder de indruk van hun reis dat ze mensen in Nederland, zonder dat zij hiervoor naar het Midden-Oosten hoefden te reizen, dezelfde ervaring wilden geven. Tijdens zijn verblijf in het huidige Jordanië van 1906 tot 1911 verzamelde Piet Gerrits dan ook allerlei gegevens voor het park. Daarnaast nam hij ook diverse antropologische objecten, zoals kleding en gebruiksvoorwerpen mee naar Nederland ten behoeve van de inrichting van het museum.

Het doel van de Heilig Land Stichting was oorspronkelijk om de belangrijke locaties en de bijbehorende gebeurtenissen uit het leven van Jezus uit te beelden. Dit idee werd in de vorm van drie routes gegoten: één route beschreef het geboorteverhaal, één gaf het lijdensverhaal weer en één ging over het openbare leven van Jezus dat chronologisch tussen de eerste twee routes inpast. Om inkomsten te genereren werd het gebied rondom de route over het lijdensverhaal in gebruik genomen als begraafplaats. De gebouwen uit de begintijd, zoals het paleis van Pilatus, het tollenaarshuis, de geboortegrot, het Sanhedrin, Beth Juda met de synagoge en de Karavanserai, zijn in 2003 rijksmonumenten geworden.

Eind jaren '60 liepen de bezoekersaantallen drastisch terug en was een reddingsoperatie noodzakelijk. De begraafplaats en het museum werden in twee rechtspersonen gesplitst en het museum kreeg haar eerste directeur. Deze verdubbelde tussen 1970 en 1988 de bebouwing in het museum en verlegde de nadruk van de biografie van Jezus naar het dagelijks leven van de gewone mens rond het jaar nul. De Romeinse straat en het vissersdorp dateren uit deze periode, evenals de maquettes en de replica's die in eigen beheer zijn gemaakt ten behoeve van de inrichting.

In 1987 kreeg het museum de omvangrijke collectie kerstkribben van mevrouw dr. Elisabeth Houtzager in beheer. De zeer opmerkelijke verzameling telt meer dan 800 verschillende kerstgroepen. Ze werd opgebouwd in een periode van vijftig jaar en geldt als één van de meest representatieve kerstkribbencollecties ter wereld die in particulier bezit tot stand is gekomen. Na het overlijden van mevrouw Houtzager in 2001 kwamen ook de toen nog in haar bezit zijnde kribben en haar collectie paaseieren naar het museum. Door de reputatie die

het museum hierdoor heeft opgebouwd, als hét kerstkribbenmuseum van Nederland, zijn er in de loop van de jaren nog meer particuliere schenkingen van kerstkribben ontvangen.

In 2000 begon Museumpark Orientalis met het maken van plannen voor de renovatie en herinrichting van het vissersdorp. Het dorpje werd getransformeerd tot een dorpje aan de zuidkust van Oman. Na de verbouwing en herinrichting werd het museumdorp door de ambassadrice van Oman, mevrouw Al Lawati geopend. Dankzij haar inspanning ontving het museum in 2003 een schenking van het sultanaat Oman ter verrijking van de inrichting van het Dorp. Sindsdien wordt er in het museum ook aandacht besteed aan de Islam.

Andere grote aanwinsten van de afgelopen twintig jaar zijn onder andere de “Hidden Garden”, het paviljoen wat de Staat Israël in 2012 aanbood aan Museumpark Orientalis. De Hidden Garden neemt de bezoeker mee op een korte reis door aspecten van de geschiedenis van Israël waarin het landschap, de natuur en de Bijbelse achtergrond centraal staan. Daarnaast heeft Orientalis vanaf eind 2014 een Liburna schip van Millingen aan de Rijn voor onbepaalde tijd in bruikleen. Daarnaast bieden particulieren ook regelmatig objecten aan aan het museum. Het betreft hier vooral religieuze objecten zoals missie-spaarpotten, bijbels, korans, Bijbelse schoolplaten en rituele voorwerpen, maar af en toe ook antropologische objecten zoals kleding en gebruiksvoorwerpen uit het Midden-Oosten.

Naast de objecten die als collectie worden beschouwd beschikt Museumpark Orientalis ook over een ruim aantal rekwisieten, zoals objecten ter aankleding van de huisjes en pleintjes, kostuums voor verlevendiging en objecten die gebruikt worden bij rondleidingen, workshops en andere activiteiten.

Samenstelling

De collectie van Museumpark Orientalis bevat circa 5200 objecten en is als volgt in deelcollecties onderverdeeld.

Onroerende collectie:

Datering: 1916-2013

Deze collectie omvat circa 120 objecten.

De deelcollectie Onroerende collectie bestaat uit gebouwen, onroerende elementen van de inrichting en onroerende beeldengroepen. Een deel van deze deelcollectie is aangeduid als Rijksmonument (24 objecten). Deze zijn gebouwd in oriëntalistische trant (in de periode 1916-1976), en geven samen een beeld van het leven in het Midden-Oosten in de tijd van het Oude

en Nieuwe Testament. Daarnaast behoren ook het Arabisch dorp, de Romeinse straat en de Oosterse boerderij tot deze deelcollectie, evenals onroerende elementen van de inrichtingen en onroerende beeldengroepen in deze gebouwen.

Religieuze objecten:

Datering: 1748-2016

Deze collectie omvat circa 2.400 objecten.

De deelcollectie Religieuze objecten bestaat enerzijds uit religieuze boeken (bijbels, thora's, korans, gebedenboeken, etc.), liturgische objecten (objecten verbonden met de officiële erediensten) en niet-liturgische, religieuze objecten (bijv.: paaseieren). Anderzijds bestaat de deelcollectie uit kerstvoorstellingen waarvan de kern wordt gevormd door de collectie Elisabeth Houtzager.

Kunst- en antiekcollectie:

Datering: 4^e eeuw – 21^e eeuw

Deze collectie omvat circa 2.000 objecten.

De deelcollectie Kunst- en antiekcollectie bestaat voornamelijk uit schetsen, ontwerpen en roerende kunstwerken van met name Piet Gerrits en Jan Stuyt, foto's en glasnegatieven, de Ottomaanse kopercollectie (18^e-19^e eeuw), antropologische objecten en archeologische objecten (Romeins).

Educatieve objecten:

Datering: ca. 1950-2015

Deze collectie omvat circa 700 objecten.

De deelcollectie Educatieve objecten omvat maquettes en replica's. De collectie maquettes omvat zowel grote als kleine maquettes. Deze hoogkwalitatieve maquettes zijn voornamelijk gemaakt naar aanleiding van de museale uitbreiding in de jaren '70.

Collectiebeleid

Collectieprofiel

Aan de hand van de collectie van Museumpark Orientalis kunnen verschillende verhalen worden verteld. Het best sluit de collectie aan bij het vertellen van het verhaal van de Heilig Land Stichting zelf. Aan de hand van de Onroerende collectie, de objecten die Piet Gerrits heeft meegenomen uit Palestina en werken van zijn eigen hand valt het verhaal te vertellen over hoe de Heilig Land Stichting is ontstaan, waar ze voor stond en wat er door de jaren heen mee is gebeurd. Het verhaal dat de collectie vertelt over de drie Abrahamitische religies, met name hun oorsprong en hun rituelen en gebruiken, sluit hier bij aan. Dit verhaal wordt verteld aan de hand van verschillende objecten uit de Kunst- en antiek collectie en de Educatieve objecten. Wanneer de focus op andere religies en levensbeschouwingen wordt doorgezet is het van belang dat ook hier collectie voor wordt geworven aangezien het museum op dit moment geen objecten hiervan bezit.

Collectiewaardering

In 2010 heeft het museum, bij gelegenheid van het Museum Inventarisatie Project Gelderland, de daarbinnen gehanteerde collectiewaardering toegepast op verschillende deelcollecties. De indeling in vier categorieën is daarbij gericht op de betekenis van de collecties voor het eigen museum.

Deelcollectie	Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3	Categorie 4
Onroerende collectie	100 %	0 %	0 %	0 %
Religieuze objecten	1,5 %	0,8 %	97,7 %	0 %
Kunst en antiek collectie	0 %	100 %	0 %	0 %
Educatieve objecten	0,5 %	85,5 %	14 %	0 %

De categorieën 1 en 2 omvatten de pronkstukken en de kerncollectie van het museum, categorie 3 is de collectie die meestal in het depot is opgeslagen, maar wel past binnen de doelstelling en missie van het museum. Tot categorie 4 behoren de stukken die eigenlijk niet in het museum thuishoren en in beginsel in aanmerking komen voor afstoting.

Volgens deze indeling behoort de onroerende deelcollectie tot de kerncollectie van het museum. Aangezien dit het gedeelte is wat het publiek ziet wanneer zij door het museum heenlopen is het vrij logisch dat dit tot de kerncollectie behoort. Over andere onderdelen van de collectie kunnen wel vragen gesteld worden. Neem bijvoorbeeld de deelcollectie religieuze objecten, waar slechts enkele objecten tot de kerncollectie behoren, namelijk twee bijbels, twee

korans en twee kerstgroepen. Hier zou opnieuw naar gekeken mogen worden aangezien de kerststallen en paaseieren ook in deze deelcollectie horen. Deze worden dan wel maar één keer per jaar geëxposeerd, maar er kan wel gesteld worden dat een groot aantal van het bezoekers juist naar het museum komt om hiernaar te komen kijken. De gehele deelcollectie Kunst en Antiek behoort volgens deze inventarisatie tot de kerncollectie. Ook bij dit gegeven kunnen vragen worden gesteld. Neem bijvoorbeeld de Ottomaanse kopercollectie, is deze wel zo belangrijk voor het museum? Of anders de vraag is het van belang dat het museum 20 koperen borden heeft? Is 2 niet genoeg?

Geconcludeerd kan worden dat de collectiewaardering uit 2010 dus redelijk verouderd is. Vandaar dat het van belang is dat de komende twee jaar elke deelcollectie opnieuw moet worden bekeken om te kijken of er toch geen objecten zijn die in aanmerking komen voor afstoting. De collectiewaarding zal gebeuren aan de hand van: *Op de museale weegschaal: collectiewaardering in zes stappen* (RCE, 2013).

Collectievorming

Verzamelen

Museumpark Orientalis heeft op dit moment geen actief verzamelbeleid. Er zijn ook geen budgetten voor aankopen ter uitbreiding van de collectie. Wel worden er regelmatig objecten aangeboden. Het museum aanvaardt in beginsel schenkingen of aangeboden bruiklenen voor zover zij passen binnen het museum en een nuttige aanvulling vormen op de presentatie of van belang zijn voor de collectie. Deze objecten worden beoordeeld door de medewerker collectie en/of de coördinator educatieve activiteiten die contact legt met de schenker/bruikleengever en zorg draagt voor de afhandeling.

Bruiklenen

Het beleid van Museumpark Orientalis is er op gericht de collecties voor een zo groot mogelijk publiek toegankelijk te maken. Een bruikleen kan worden aangevraagd voor bepaalde tijd in het geval van een tentoonstelling of voor educatieve doeleinden. Het museum neemt alle ingediende bruikleenverzoeken in behandeling waarbij de bruikleennemer informatie verstrekt over zichzelf en het doel van de bruikleen. In de praktijk gaat het vooral om objecten uit de deelcollectie Religieuze objecten en dan met name kerstkribben, die in de kerstperiode in bruikleen worden gevraagd of paaseieren die in de paasperiode in bruikleen worden gevraagd. Objecten die als rekvisiet worden beschouwd, zoals kleding of oosterse gebruiksvoorwerpen kunnen eventueel ook worden verstrekt aan organisaties zoals toneelverenigingen of scholen. In de bruikleenovereenkomst worden de voorwaarden van het bruikleen vastgelegd, die aansluiten bij wat in de museumwereld gebruikelijk is. Deze voorwaarden betreffen garanties voor de veiligheid en het behoud van de objecten, afspraken over het gebruik ervan tijdens de bruikleenperiode en afspraken over transport en verzekering. Kosten worden er meestal niet in rekening gebracht. Met uitzondering van grote partijen kleding die in bruikleen worden genomen. In dat geval worden er reinigingskosten gevraagd.

Ontzamelen

Op dit moment heeft Museumpark Orientalis in haar deelcollecties geen collectieonderdelen die voor afstoting in aanmerking komen. Mocht dit na de gedeeltelijke collectiewaardering wel zo blijken te zijn dan zal ze daarbij handelen overeenkomstig met de "Leidraad voor het afstoten van museale objecten" (LAMO) van de Nederlandse Museumvereniging.

Beheer en behoud

Toestand van de collectie

De conditie van de collectie is zeer afhankelijk van naar welke deelcollectie je kijkt. Zo is bekend dat het grootste gedeelte van de kerststallen in goede staat zijn en dat van de kunst- en antiek collectie er juist weer veel objecten zijn die in mindere staat zijn. Van een groot deel van de collectie is de huidige toestand echter ook onbekend. Dit aangezien er al een lange tijd niet meer naar gekeken is. Tijdens het registreren van de collectie zal er dus ook een aantekening gemaakt worden van de toestand van het object en of deze goed genoeg is om te presenteren. Wanneer dit niet het geval is, zal er genoteerd worden wat er moet veranderen om deze toestand te verbeteren.

Risicomanagement

Museumpark Orientalis heeft een calamiteitenplan dat zich voornamelijk focust op het personeel en bezoekers wat natuurlijk logisch is. Er kunnen echter ook calamiteiten plaatsvinden die niet persé voor mensen gevaarlijk zijn, maar wel voor de collectie. Voor deze calamiteiten zal dus nog een plan opgesteld moeten worden wat er in deze situaties zou moeten gebeuren met de collectie.

In 2010 heeft de Coördinator Educatieve Activiteiten een training collectiehulpverlening bij VANWAARDE gevolgd. Het is aan te raden om de Medewerker Collectie ook een dergelijke training te laten volgen. Hetzelfde geldt voor een zogenoemde 'beestjescursus'.

Preventieve conservering

De gebouwen en andere objecten die zijn erkend als rijksmonument zijn gerestaureerd en vallen onder de verantwoordelijkheid van de Heilig Landstichting. De gebouwen die niet als rijksmonument zijn erkend worden onderhouden door de technische dienst van Museumpark Orientalis. De Medewerker Parkbeheer heeft een korte en een lange termijnplanning wat betreft onderhoud. Spoedklussen, die kunnen ontstaan door vernielingen, weersomstandigheden etc. worden zo snel mogelijk uitgevoerd en komen daar nog tussendoor. De staat van onderhoud is deels onvoldoende door gebrek aan middelen en mankracht. De tuinen worden redelijk tot goed onderhouden door een ploeg vrijwilligers. Het depot en de collectie worden regelmatig gecontroleerd.

Huidige situatie:

Depot:

Het depot is gelegen in de kelderverdieping van het hoofdgebouw. Aangezien het hoofdgebouw vrij hoog gelegen is, is het risico op wateroverlast gering. Wel lopen er leidingen door het depot. Dit kan enig risico inhouden. De objecten, met name van de deelcollectie religieuze objecten, zijn in zuurvrije dozen in het depot opgeborgen. Doordat het depot te klein is zijn een aantal collectiestukken in diverse opslagplaatsen in de museumgebouwen ondergebracht, waardoor een verhoogd risico op beschadiging en diefstal aanwezig is.

De klimatologische omstandigheden in het depot zijn vrij goed, maar kunnen niet goed geregeld worden. Ook zijn er geen bevochtigers en/of ontvochtigers.

Het depot heeft een rechtstreekse toegang naar buiten via een dubbele houten poort die niet geheel afsluit, waardoor kleine dieren vrije toegang hebben. Hier zijn muizendozen en mottenballen geplaatst, wat helpt, maar niet afdoende is. De ongediertebestrijding is in handen van het bedrijf ZUNGO plaagdierenbestrijding.

Expositieruimtes hoofgebouw:

De klimatologische omstandigheden in het hoofdgebouw zijn redelijk tot goed, maar kunnen niet automatisch geregeld worden. De temperatuur kan handmatig aangepast worden. De ruimte is verlicht met kunstlicht. Recent zijn er muren afgebroken waardoor er nu ramen tevoorschijn zijn gekomen in een van de expositieruimten. Hierdoor komt er tegenwoordig ook zonlicht binnen. Vanwege het licht worden er geen objecten tentoongesteld met een extreem hoge lichtgevoeligheid.

Atelier:

In het hoofdgebouw bevindt zich het atelier en de restauratieruimte. Het atelier wordt door de vrijwilligers gebruikt om aan de collectie te werken en tentoonstellingen voor te bereiden. Daarnaast staat hier ook de collectiecomputer waarop onder andere de foto's van de kerststallen te vinden zijn. Ook wordt deze ruimte wel eens gebruikt als pauzeruimte, niet alleen door de collectie vrijwilligers. Aangezien iedereen hier naar binnen kan lopen en hun spullen overal neer kan leggen ziet het atelier er regelmatig niet zo netjes uit.

Buitenmuseum:

Een deel van de collectie wordt in de huisjes in het openluchtgedeelte van het park tentoongesteld. In veel huisjes zijn de klimatologische omstandigheden voor een aantal objecten niet goed tot zeer slecht. Met name in de rijksmonumenten zijn de klimatologische omstandigheden slecht. Een deel van de nieuwere huizen in de Romeinse straat heeft een verwarmingssysteem dat geregeld kan worden. De bewaaromstandigheden zijn hier dan ook iets beter. Vanwege de bosrijke omgeving is er een groot risico op aantasting door (on)gedierte. Er zijn dan ook muizendozen en mottenballen geplaatst. De ongediertebestrijding is ook hier in handen van het bedrijf ZUNGO plaagdierenbestrijding.

Verbeterpunten:

De huidige situatie in met name het depot voldoet niet aan de Museumnorm 2020. De objecten worden op dit moment niet voldoende duurzaam bewaard. Hierdoor loopt het museum het risico dat mocht zij gecontroleerd worden ze haar museumstatus kwijt raakt. Aangezien dit uiteraard niet de bedoeling is, is het van belang dat er verschillende aanpassingen worden gedaan, beginnende met het depot.

Depot:

Het is belangrijk dat het depot wordt geoptimaliseerd. Hier worden immers grote delen van de collectie bewaard. De leidingen uit het depot verplaatsen is geen optie. Wel zal het checken van de leidingen in de reguliere controle door de Medewerker Parkbeheer worden opgenomen. Bij het geringste vermoeden van een slijtage van de leiding zal direct de technische dienst worden ingeschakeld en de leiding worden gerepareerd. Ook moet er gezorgd worden dat het binnenklimaat in het depot stabiel is. Het is daarom belangrijk om de temperatuur en de luchtvochtigheid in het depot te meten. Hiervoor is een monitoringssysteem aanwezig van het merk Klimalogg. De datalogger die hierbij hoort om de gegevens uit te lezen is echter kwijt, hiervoor zal dus een nieuwe moeten worden aangeschaft. Wanneer na drie maanden blijkt dat de relatieve vochtigheid te hoog, dan wel te laag is, moet er een ontvochtiger, dan wel bevochtiger worden geplaatst.

De dubbele houten poort van het depot naar buiten wordt helemaal dicht gemaakt, zodat er geen dieren meer naar binnen kunnen via deze poort. Er wordt een dorpel gemaakt en de deuren worden verlengd zodat ze in de dorpel vallen. Daarnaast worden er rolhorren geplaatst in de ramen van de werkruimte van de behoudsmedewerker. Zodat het ongedierte niet via de ramen naar binnen kan komen. Indien nodig worden er blauwe lampen geplaatst om insecten te vangen. Er komt een schoonmaakschema voor het schoonmaken van het depot en het stofvrij

houden van de objecten. Ten behoeve van de schoonmaak wordt een speciale collectieschoonmaakkist samengesteld: een stofzuiger met een HEPA filter voor de uitblaasmond, kwasten en penselen, microvezelstofdoeken en handschoenen.

Om het werk in het depot makkelijker te maken is het handig als er een extra stellingskast voor de collectie op de kopse kant in depotgedeelte C komt. Hierdoor hoeven er minder spullen op de grond te staan en wordt alles weer een stuk overzichtelijker. Ook komt er een kleine werkbank op wielen in het depot, waardoor je niet elke keer de dozen helemaal naar boven hoeft te tillen om de inhoud te kunnen bekijken of wanneer je slechts een klein gedeelte uit de doos nodig hebt. Daarnaast gaat er gewerkt worden aan een standplaatssysteem. (zie collectieregistratie)

Expositieruimtes hoofdgebouw:

De klimaatomstandigheden in de expositieruimte van het hoofdgebouw zijn redelijk tot goed. Om de temperatuur en luchtvochtigheid te meten zal tijdens de sluiting van het museum het monitoringssysteem tijdelijk in de expositieruimte worden geplaatst. Zo ontstaat er een beeld van de temperatuur en luchtvochtigheid. (doe dit zowel in de winter als de zomer). Wanneer na deze metingen blijkt dat de relatieve vochtigheid te hoog, dan wel te laag is, zal er een ontvochtiger, dan wel bevochtiger worden geplaatst. De thermostaat van de verwarming in het hoofdgebouw wordt op 18 graden Celsius gezet, zodat het in de winter nooit warmer kan worden. Wanneer de temperatuur in de zomer te hoog is, zal de ruimte moeten worden gekoeld met een airconditioning.

De ruimte is verlicht met kunstlicht en sinds kort ook met daglicht. Om zeker te weten dat de verlichtingssterkte niet te hoog is wordt er met een luxmeter gemeten. Indien de waarden hoger zijn dan 100 lux zal de verlichting worden aangepast. Daarnaast zal er UV-werende folie aangeschaft moeten worden, om op de ramen in de expositieruimte te plakken.

Atelier:

Het belangrijkste in het atelier is dat er orde geschept wordt. Dit zal gebeuren wanneer het kantoor verhuist van het oude kloosterpand naar het hoofdgebouw. Er zullen onder andere verschillende kasten geplaatst worden waardoor spullen opgeborgen kunnen worden en de ruimte al meteen een stuk netter oogt. De inrichting van het atelier zal in overleg gaan met de vrijwilligers die hier gebruik van maken. Verder is het vooral van belang dat er discipline gekweekt wordt onder de medewerkers en de vrijwilligers dat het atelier een ruimte is waar met

collectie gewerkt wordt en er dus netter mee omgegaan moet worden. Wanneer er in februari namelijk echt aan de slag gegaan wordt met het registreren van de collectie is het niet de bedoeling dat iedereen er zo maar hun spullen achterlaten.

Buitenmuseum:

De inrichtingen van de huisjes in het buitenmuseum zullen allemaal nog eens worden nagelopen. Indien nodig worden kwetsbare objecten vervangen door rekwisieten, ‘dubbele’ of reproducties. Tijdens de winterperiode worden de objecten uit de diverse huisjes gehaald voor de winteropslag. De winteropslag is per dorp een ruimte in één van de huisjes waar wordt gezorgd voor verwarming (maximaal 15 graden Celsius) en luchtcirculatie. De objecten worden gecontroleerd, schoongemaakt en indien nodig gerestaureerd. Er worden mottenballen en muizendozen geplaatst. De winteropslag wordt wekelijks gecontroleerd.

Actieve conservering

Vanaf januari 2022 werkt er in Museumpark Orientalis geen restaurator meer. Er wordt op dit moment dus ook niks aan de actieve conservering van de collectiestukken gedaan. Er moet uitgezocht worden of er een nieuwe restaurator wordt geworven of dat er eens in de zo veel tijd iemand ingehuurd wordt om een bundel aan collectiestukken restaureren. De restauratieruimte in het hoofgebouw zal daarom ook niet verdwijnen, maar zal worden gebruikt om ander collectiewerk, denk bijvoorbeeld aan het fotograferen van de collectie, uit te voeren. Wanneer er besloten wordt om met een nieuwe restaurator te gaan werken zal er een nieuwe afzuiging geplaatst moeten worden in de restauratieruimte.

Veiligheidszorg

Museumpark Orientalis is gelegen in een natuurgebied. Zowel het hoofgebouw als de onroerende collectie staan in een bos. Om het gehele terrein (35 hectare) staat een hekwerk. De hoofdentree is afgesloten met een ijzeren hek dat buiten openingstijden is afgesloten met een slot. Het terrein is ook toegankelijk via een hek bij het kantoorgedeelte. Deze is afgesloten met een slot buiten kantoortijden. Het hoofgebouw van het museum (depot en expositieruimte) is beveiligd met sloten en rolluiken en voorzien van een inbraak- en brandalarm. De buitendeur in het depot is afgesloten met een ijzeren balk en wordt alleen geopend bij de zeldzame gelegenheden dat er grote stukken in/uit het depot gehaald moeten worden.

Elk huisje in het buitenmuseum is voorzien van een stevige deur die buiten openingstijden afgesloten is. Ondanks het feit dat de waardevolle objecten in vitrines en achter hekken

geplaatst zijn is het risico op vandalisme of diefstal aanwezig. Tijdens openingstijden zijn er medewerkers in het park aanwezig. Echter is het vanwege de omvang van het park moeilijk om altijd overal toezicht te hebben.

Verzekeren

De roerende collectie van Museumpark Orientalis is verzekerd zolang het in het depot of in het hoofdgebouw in een tentoonstelling staat opgesteld. De objecten die opgesteld staan in het buitenmuseum zijn niet verzekerd. Dit heeft te maken met de kosten.

Kosten:

Datalogger (TFA Dostmann 30.3175)	€ 25,-
Collectie schoonmaakkist	€ 200,-
Dichtmaken dubbele houten poort + andere gaten in depot	ca. €2000,-
Rolhorren	ca. €200,-
Blauwe lamp	ca. €50,-
Stellingkast	ca. €80,-
Werktafel met wielen	ca. €120,-
UV-werende folie	Prijs volgt.
Training collectiehulpverlening (VANWAARDE)	€120,- (exl. Btw)
Beestjescursus	ca. €100,-
Ontvochtiger/bevochtiger (mocht dit nodig zijn)	ca. €2000,-
Afzuiging (mocht dit nodig zijn)	ca. €1500,-
Airconditioning (mocht dit nodig zijn)	Prijs volgt.

Collectieregistratie en -documentatie

Huidige registratie en documentatie

Van de circa 5200 objecten die Museumpark Orientalis in haar bezit heeft zijn iets minder dan de helft geregistreerd. In de loop van tijd zijn er verschillende registratiesystemen en inventarisnummersystemen gehanteerd waardoor er op veel verschillende plekken informatie te vinden is. Wel staan er 1956 objecten geregistreerd en gedigitaliseerd in Filemaker Pro. Ook zijn er ongeveer 200 objecten geregistreerd, maar nog niet gedigitaliseerd. Van de overige objecten zijn dus hier en daar wat gegevens verzameld in losse klappers en willekeurige word documenten.

De geregistreerde objecten zijn vastgelegd op het niveau van de museale basisregistratie. Dat wil zeggen dat van deze objecten minstens het inventarisnummer, de objectnaam, de omschrijving, de verwervingsgegevens en de standplaats zijn vastgelegd. De onroerende objecten die vallen onder de deelcollectie Rijksmonumenten zijn echter wel uitgebreid geregistreerd en gedigitaliseerd. Deze zijn ook in te zien via de website rijksmonumenten.nl. Op dit moment kan alleen de medewerker Collectie bij de gedigitaliseerde collectie, aangezien deze maar op één computer in te zien zijn. De analoge gegevens liggen opgeborgen in een kast in het atelier en zijn daardoor in principe raad te plegen door iedereen.

Verbeterpunten

Het is belangrijk dat de collectie zo snel mogelijk volledig wordt geïnventariseerd en gedigitaliseerd. Wanneer dit namelijk is gebeurd, heeft het museum eindelijk een goed overzicht van wat ze eigenlijk allemaal in huis hebben. Het wordt hierdoor makkelijk om de collectie op verschillende manieren te ontsluiten. Daarnaast is een basis collectieregistratie ook een van de punten van de Museumnorm 2020.

Het registreren en digitaliseren van de collectie zal gebeuren met een nieuw registratiesysteem: Memorix Maior. Hier zullen alle objecten op een uniforme manier geregistreerd worden. Daarnaast moet er een publieksvriendelijke tekst worden toegevoegd en zullen de objecten gefotografeerd moeten worden. Dit betekent dat de al bestaande registratie ook in orde gemaakt moet worden.

- Voor het invoeren van de analoge gegevens wordt +/- 20 minuten per object gerekend. Aangezien het over 200 objecten gaat kost dit ongeveer 65 uur.
- De alreeds gedigitaliseerde gegevens in orde maken wordt +/- 15 minuten per object gerekend. Omdat het hier gaat over 2000 objecten kost dit ongeveer 500 uur.

- Het invoeren van de niet geregistreerde objecten kost +/- 1 uur per object. Het gaat hier om 3200 objecten, dus 3200 uur.

Om heel de collectie goed uniform geregistreerd en gereed te krijgen voor digitale ontsluiting voor het brede publiek heb je dus ongeveer 3800 uur nodig.

Eerst zal er gefocust worden op de Onroerende collectie, de kerstkribben en de Piet Gerrits collectie. Terwijl hier dan aan gewerkt worden kan de collectiewaardering voor de rest van de collectie gedaan worden: wat het museum wil behouden en wat niet. Hierdoor kan het zijn dat er uiteindelijk minder objecten geregistreerd hoeven te worden dan gedacht, aangezien er eventueel objecten afgestoten kunnen worden. Mocht dit gebeuren dan beginnen we aan het LAMO afstoting proces, anders kunnen de objecten in de rij aansluiten voor het registratieproces.

Daarnaast zal er een standplaatssysteem ontworpen worden zodat voortaan bijgehouden kan worden waar in het museum de objecten zich bevinden. Het is hierna dan ook van belang dat alle medewerkers en vrijwilligers op de hoogte zijn van het feit dat er geen objecten, zonder medeweten van de medewerker Collectie verplaatst mogen worden.

Scenario's

Hieronder staan 4 verschillende scenario's uitgewerkt hoe dit registratieproces plaats kan vinden. Er wordt hierbij uitgegaan van het feit dat er niks afgestoten hoeft te worden en er dus 3800 uur nodig is om het registratieproces volledig af te ronden. Wanneer er toch gekozen wordt voor het afstoten van een gedeelte van de collectie, gaat hier per object ook tijd inzitten, dus daar kan dan voor het gemak ook 1 uur voor gerekend worden. Tijdens het eerste gedeelte van het proces, het voorbereidend werk en de bestaande registratie zal de Medewerker collectie intensief betrokken zijn, namelijk 24 uur in de week, wanneer er overgaan wordt op het registreren van de overige objecten zal de Medewerker Collectie nog voor 16 uur in de week betrokken zijn.

Scenario 1: Medewerker collectie.

	Duur	Medewerker collectie	Vrijwilligers	Stagiaires	Vaste kracht	Totale kosten
Vorbereidend werk + bestaande registratie	600 uur	600				
Registreren overige objecten	3200 uur	900				
Kosten		€0				€0

In dit scenario zal de Medewerker collectie in haar eentje werken aan het registreren van de collectie. Dit zal resulteren in dat het voorbereidend werk + het in orde maken van de bestaande registratie in juli 2022 klaar is en dat in oktober 2023 nog 2300 objecten moeten worden geregistreerd.

Scenario 2: Medewerker collectie en vrijwilligers.

	Duur	Medewerker collectie	Vrijwilligers	Stagiaires	Vaste kracht	Totale kosten
Vorbereidend werk + bestaande registratie	600 uur	312	288			
Registreren overige objecten	3200 uur	900	1300			
Kosten		€0	€1632			€1632

In dit scenario zal de Medewerker collectie samen met vrijwilligers (voor 6 dagdelen in de week) zich bezig gaan houden met de registratie. Dit zal resulteren in dat het voorbereidend werk + het in orde maken van de bestaande registratie in april 2022 klaar is en dat in oktober 2023 nog 1100 objecten moeten worden geregistreerd. Een risico bij dit scenario is de expertise van de vrijwilligers. Niet elke vrijwilliger zal bekwaam genoeg zijn om onderzoek uit te kunnen voeren dat nodig is voor het registreren van de collectie.

Scenario 3: Medewerker collectie, vrijwilligers en stagiaires.

	Duur	Medewerker collectie	Vrijwilligers	Stagiaires	Vaste kracht	Totale kosten
Vorbereidend werk + bestaande registratie	600 uur	312	288			
Registreren overige objecten	3200 uur	900	1300	950		
Kosten		€0	€1632	€3000		€4632

In dit scenario zal de Medewerker collectie samen met vrijwilligers (voor 6 dagdelen in de week) en een stagiaire (voor 3 dagen in de week) zich bezig gaan houden met de registratie. Dit zal resulteren in dat het voorbereidend werk + de bestaande registratie in april 2022 klaar is en dat in oktober 2023 de registratie af is.

Er is gekozen om pas in september met een stagiaire te beginnen, aangezien je voor een stagiaire ook wil dat er in ieder geval een goed voorbeeld is voordat deze begint. Het voorbereidend werk + het in orde maken van de bestaande registratie zal dus niet met de stagiaire gedaan worden. Daarnaast zijn de uren gebaseerd op 1 stagiaire van september 2022 t/m januari 2023 en daarna 1 van februari 2023 t/m juni 2023. De stagiaire zal 4 dagen in de

week aanwezig zijn, zodat hij/zij zich ook 1 dag in de week bezig kan houden met andere museale zaken.

Scenario 4: Medewerker collectie, vrijwilligers, stagiaires en een vaste kracht.

	Duur	Medewerker collectie	Vrijwilligers	Stagiaires	Vaste kracht	Totale kosten
Vorbereidend werk + bestaande registratie	600 uur	216	192		192	
Registreren overige objecten	3200 uur	900	1100	950	400	
Kosten		0	€1344	€3000	€7000	€11344

In dit scenario zal de Medewerker collectie samen met vrijwilligers (voor 6 dagdelen in de week), een stagiaire (voor 3 dagen in de week) en een vaste kracht (voor 3 dagen in de week) zich bezig gaan houden met de registratie. Dit zal resulteren dat het voorbereidend werk + de bestaande registratie in maart 2022 klaar is en dat in juni 2023 de registratie af is.

Er is nu gekozen om een vaste kracht van februari 2022 t/m juli 2022 aan te nemen. Dit aangezien er uitgegaan wordt van een werkervaringsplek en die meestal voor een periode van 6 maanden zijn. De kosten zijn hier dan ook op gebaseerd. De vaste kracht zal 4 dagen in de week aanwezig zijn, zodat hij/zij zich ook 1 dag in de week bezig kan houden met andere museale zaken. Wanneer er meer geld beschikbaar is voor een vaste kracht voor een langere periode zal dit ervoor zorgen dat het registreren nog eerder klaar is.

Extra kosten

Onderdeel van het registratieproces is het fotograferen van de collectie. Hiervoor moet een fotocamera aangeschaft worden samen met een statief en een fotostudio. Deze kan dan opgezet worden in de restauratieruimte zodat er in rust gefotografeerd kan worden.

Wanneer er extra personeel geworven wordt voor het registreren, moet er ook rekening gehouden worden met extra werkplekken.

Fotostudio + camera + statief + geheugenkaart + tasje	ca. €700,-
Werkplek, per stuk	ca. €1200,-

Gebruik van de collectie

Toegankelijkheid

Op dit moment is de collectie enkel toegankelijk wanneer deze fysiek te zien is tijdens verschillende exposities. Aangezien Museumpark Orientalis maar een aantal weken in het jaar open is, kunnen op deze manier maar heel weinig objecten getoond worden aan het publiek. De oplossing hiervoor is het digitaal toegankelijk maken van de collectie, wat in samenwerking met CollectieGelderland gaat gebeuren. Wanneer de objecten goed geregistreerd staan en er mooie foto's bij zijn gemaakt zullen ze op de website van Collectie Gelderland worden getoond. Door de aansluiting bij CollectieGelderland zal Museumpark Orientalis ook haar eigen pagina op deze website krijgen waar dan weer makkelijk van de eigen website naar toe gelinkt kan worden. Wanneer er wens naar is kan er ook een API aangemaakt worden voor op de eigen website. Zo zal iedereen die iets van de collectie wil zien, hier de kans voor krijgen. Daarnaast kan door het digitaliseren van de collectie in de toekomst makkelijk aangesloten worden bij andere digitale pagina's. Denk hier bijvoorbeeld aan Erfgoednet Berg en Dal. Op deze manier zal de collectie beter zichtbaar zijn en voor iedereen te bekijken.

Tentoonstellen, educatie, onderzoek

De collecties van Museumpark Orientalis worden op verschillende manieren gebruikt voor 'doeleinden van educatie en genoeg' zoals bedoeld in de definitie van de International Council of Museums.

De 120 objecten uit de deelcollectie onroerende objecten zijn vanzelfsprekend permanent te bezichtigen. Daarnaast worden er gedurende het jaar verschillende tentoonstellingen georganiseerd waar objecten uit de verschillende deelcollecties te zien zijn. Zo wordt er tijdens de kerstperiode bijvoorbeeld een grote selectie kerstallen geëxposeerd en tijdens de paasperiode een selectie van de paaseieren. Ook wordt een deel van de collectie in de huisjes in het buitenmuseum tentoongesteld. Hetzelfde geldt voor rekwisieten, die dus vervangbaar zijn. De rekwisieten worden ook gebruikt in de educatieve programma's. Slechts incidenteel wordt hiervoor collectie gebruikt.

Er is nog geen precieze planning qua programma of verdere ontsluiting van de collectie voor de komende periode. Hierover moeten snel plannen gemaakt worden, zodat het bijvoorbeeld ook duidelijk wordt naar wat er onderzoek gedaan moet worden.